

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrtert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrtert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 5. vinotoka 1883.

List 40.

Okrožnica sv. Očeta papeža Leona XIII.,
častitljivim patrijarhom, primatom, nadškofom in škofom
vesoljnega katoliškega sveta, ki so v milosti in občestvu
z apostolskim prestolom.

Častitljivi bratje!

Pozdrav in apostolski blagoslov!

Najvišja apostolska služba, katero opravljamo, in zelo težavne okoliščine našega časa Nas dan za dnevom opominjajo in skoraj silijo, da, kolikor huje skušnje zadevajo sv. cerkev, tem bolj krepko skerbimo, da se ohrani ona varna in nepoškodovana. Ko toraj na vso moč branimo sv. cerkvi pravice, ter skušamo preprečiti in odgnati bodoče in sedanje nevarnosti, prizadevamo si posebno, da prosimo za pomoč božjo, katera edino zamore prinesiti zaželeni uspeh naši skerbi in našemu delu. Da to dosežemo, se nam ne zdi noben pomoček bolj gotov in dober, kakor pobožno češčenje velike Matere Božje Marije Device, ki je srednica našega miru pri Bogu in delilka nebeških milostij, posajena na previsoki prostol moči in slave v nebesih, da deli varstvo in pomoč ljudem, potujočim skozi toliko težav in nevarnostij v ono večno mesto. — Tedaj hočemo, ko se bliža praznik sv. rožnega venca, ob katerem se spominjamo premnogih in zelo velikih dobrot, podeljenih kristijanom po molitvi sv. rožnega venca, da se ravno ta molitev do Marije device opravlja letos s posebno gorečnostjo po vesoljnem katoliškem svetu, da tako po njeni priprošnji zadobimo v svoji revii spravo in prijaznost pri Njenem božjem Sinu. Namenili smo se toraj to pismo Vam poslati, častitljivi bratje, da bi se po spoznanju Naši želji z Vašo veljavo in vnetostjo ljudstva spodbadala k pobožni in vestni izpolnitvi namenov Naših.

Posebno navado so imeli vedno katoličani, da so se v tiskah in ob hudih časih zatekali k Mariji in pribežališča iskali pri tej dobrotljivi Materi. Kaže se v tem ne samo trdno upanje, temuč neomahljivo zaupanje, katero je katoliška cerkev po pravici vsak čas stavila v Mater božjo. In res uživa Devica brez madeža spočeta, izvoljena v Mater Božjo, in ravno vsled tega udeležena pri rešitvi človeškega rodu, toliko milost in oblast pri svojem Sinu, da niti angelji niti ljudje niso nikdar zadobili večje in je zadobiti ne morejo. Ker

je pa njej tudi posebno sladko in prijetno, posamnim, ki jo pomoči prosijo, pomagati ter jih tolažiti, ne dá se dvomiti, da bi ona prošnja vesoljne cerkve ne uslišala in tako rekoč po njih ne hrepenela.

To véliko in upanja polno češčenje mogočne nebeške kraljice se je vsakikrat pokazalo tem krasneje, kadar so hude in na široko segajoče zmotnjave, ali širreča se popačenost ljudij, ali napadi mogočnih nasprotnikov namerávali vojskovalno cerkev božjo spraviti v pogubo. Zgodovina stare in noveje dobe, ter neovergljivi cerkveni letopisi nam pripovedujejo ob očitnih in zasebnih molitvah in prošnjah k Materi Božji, pa tudi o pomoči po Njej zadobljeni, in o miru in pokoju od Boga izprošenem. Odtod se ona veličastna imena, s katerimi Jo pozdravljajo ljudstva katoliška, kot Pomučnico kristijanov, Podpórnico, Tolažnico, v vojski Močno, Zmagovalko, Nosilko miru. Med temi prav posebno zasluži omenjeno biti ono slavno ime, ki Jej prihaja od rožnega venca, po katerem bode na veke ohranjen spomin na neprecenljive dobrote, dodeljene po Njej vsemu kerščanstvu. Nikomur izmed Vas, častitljivi bratje, ni neznano, koliko skerbi in žalosti so prizadejali proti koncu dvanajstega stoletja cerkvi božji krivoverci Albigenški, nasledniki novejih Manihejcev, ki so južno Galijo in druge Romanske dežele prepluli s svojimi zmotnjavami, hotéč se strahovitim orožjem v roci vse premagati in porušiti in nato po širokem gospodariti.

Proti takim groznim sovražnikom vzbudil je dobrotljivi Bog, kakor veste, zelo svetega moža, namreč slavnega očeta in ustanovnika Dominikanskemu rédu. Ta mož, velik po svojem nepopačenem uku, po izglednih čednostih in po izpolnovanju svojega apostolskega posla, začel se je velikodušno bojevati za katoliško cerkev, ne s silo, ne z orožjem, temuč zaupajoč pred vsem na ono molitev, katero je on prvi vpeljal pod imenom sv. rožnega venca, in deloma sam, deloma po svojih redovnikih, daleč okrog razširjal. Po božjem navdihnjenji in razsvetljenji je namreč čutil, da se bodo sovražniki s pomočjo te molitve, kot najmočnejega vojnega orožja premagali in potolkli, ter da bodo primorani opustiti svojo neberzdano derznost in brezbožnost. Da je temu bilo tako, je gotova stvar. Ker ko se je začela na ta način redno opravljati molitev po poduku očeta Dominika, jele so se pobožnost, vera in sloga

vračati, krivovercev naklepi in zvijače pa polagoma rušiti; razun tega je bilo mnogo zmotenih pripeljano na pravo pot. in z orožjem molitve, za katero so zgrabili katoliki, da se odverne sila, ukrotila se je divjost brezbožnežev.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

V Ljubljani. (*Rožnovenske slovesnosti.*) Po vseh cerkvah ljubljanskih se ob določenih urah obhajajo rožnovenske pobožnosti, povsod se prav obilno obiskujejo. Velika stolnica je skoro polna o tej priliki.

Pri sv. Jakopu se verniki zjutraj in zvečer pridno vdeležujejo, tem bolj, ker je tukaj ob enem rožnovenski bratovski altar. Po namenu sv. Očeta in za vse žive in mertve ude bratovščine živega roženvenca se pri dotičnem lepo ozališanem altari obhaja vsak dan sv. maša skozi ves ta mesec, ker je že tako navada vso osmino rožnovenskega praznika to pobožnost opravljati. Naj se tudi pri tej priložnosti omeni, da se ondi zapisuje v bratovščino sv. rožnega venca, ter se dobivajo dotične podobice, ktere pa se dobivajo tudi po slovenskih knjigarnah. — Ta mesec se obhaja ondi tudi praznik sv. Uršule skozi vso osmino (od 21—28. okt.) po namenu dotične bratovščine, ktera pa je pridružena istoga imena bratovščini pri oo. kapucinih v Celji. Bratovske podobice in knjižice se dobivajo ondi po bukvarnah.

Da bi se z večji gorečnostjo rožni venec opravljal, so sklenjene s to molitvijo velike duhovne dobrote, zlasti za take, ki so v rožnovenski bratovščini. Papež Benedikt XIII je vsem vernikom, ki pobožno in saj s skesanim srcem molijo celi rožni venec (t. j. vseh 15 skrivnosti), ali pa tretji del s 5 odstavki, za vsaki očenaš in češena-Marijo podelil 100 dni odpustka, in enkrat v letu popolnem odpustek. — Pij IX je te odpustke poterdil, pridjal pa še novega za 10 let in 10krat štirideset dni za vse vernike po enkrat na dan, ako z drugimi doma ali v cerkvi obmolijo en del rožnega venca s peterimi odstavki; in ako to saj trikrat v tednu opravijo, zamo-rejo zadobiti popolni odpustek vsako zadnjo nedeljo v mesecu, ako prejmejo ss. zakramente itd. Za te odpustke mora molek biti blagoslovljen in premišljujejo se skrivnosti božje med molitvijo, ali kateri tega niso zmožni, zadostuje, da saj rožni venec pobožno molijo. Ako jih več skupaj moli, mora saj tisti, ki predmoli, moliti na molek (imeti molek v roki in po njem moliti). Hočejo pa sv. oče papež, da naj se k molitvi združeni verniki zderže med molitvijo vsacega družega opravila ter naj prav v duhu zbrani molijo za predmolivcem. Ni dvoma, da taka zbrana molitev obroduje obilnega sadu.

Dobernice, 22. sept. (Sr. misijon.) Čuli smo že iz mnogih krajev, da se je ondi sv. misijon prav spodbudno v tolažbo in veselje faránov obhajal. Enako veselje doživela je zadnje dneve tudi naša starodavna fara. Čč. gg. misijonarji iz misijonske družbe sv. Vincencija so namreč blagovolili obiskati tudi naš kraj, ter položiti marsikateri nemirni duši na ramo hladilnega zdravila. 7. sept. pripeljali so se iz Ljubljane čč. oo. Kukovič, Böhm in Janševc ter so z dobroznano stercilivostjo vodili misijon in razun tega pa, kolikor jim je le čas pripuščal, z drugimi duhovni spovedovali. Ljudstva bilo se je zbralo k vsaki pridigi toliko, da je bila sicer prostorna cerkev vsaki dan prenatlačena.

Misijon je trajal od 8—17. septembra. Obhajanih bilo je nad dvaindvajset sto ljudi. Vse se je veršilo v naj lepšem redu; Bog daj le obilo sadu!

Vsem gosp. sosedom pa, ki so izvolili pomagati, da se je moglo postreči ne le domačim, marveč tudi sosednjim faranom, posebno pa čč. gg. lazaristom, naj njih trud Gospod obilno poplača. Fiat!

V Šentjurji pri Kranji se je obhajala kvaterno nedeljo, 23. sept. velika svečanost. Popisal sem že v dopisu z Gorenjskega meseca aprila, da je sklenil za olepšavo cerkve tako goreči župnik gosp. Davorin Povše veliki altar predružačiti: sv. Jurij naj bi se predstavljal v rajski gloriji, obdan od nebeških duhov proseč s povzdignenima rokama za ljube Šentjurčane; podoba pa naj bi kazala farnega varha v boji zoper nejevero, pregreho, poganstvo v sliki zmaja. In ta njegova vzvišena misel se je obistinila popolnoma. Krasno sliko, predstavljajočo prav za prav zmago kersčanstva nad poganstvom, je mojstersko izdelal gosp. Jurij Šubic, zdaj akademični slikar v Parizu, poprej v Atenah in v Pragi. Njegov brat je pa kiparsko delo doveršil. Poprejšnji kip sv. Jurija s konjem se je postavil zunaj cerkve nad velikimi vrati. Da bi bila večja svečanost, je vneti gosp. župnik celo preskerbel veliko pontifikalno sv. mašo ter v to sverho povabil milostnega za čast Božjo tako gorečega gosp. prošta Jarca iz Ljubljane, velečastnega gosp. dekana Ant. Mežnarca za govornika in tudi prijaznega okrajnega glavarja, gosp. Merka. Prišlo je skupaj 17 duhovnikov. Sv. opravilo se začelo ob 10 med poterkovanjem zvonov in streljanjem iz topičev. Vhod iz farovža v cerkev bi bil kaj lep; le dežvalo je. Po dokončanju blagoslovljanja velikega altarja se je pričel slovesen, jedernat, za ljudstvo kaj primeren, izversten govor gosp. dekana. V vvodu je vneti gosp. govornik pojasnoval pomen kvaternih nedelj, prestopil na važnost velikega praznika za farmane sv. Jurija ter razkladal življenje sv. mučenca in vojšaka in iz njegovega življenja izsnoval tri božje čednosti: živo vero, trdno upanje in gorečo ljubezen, ki so vsakemu kristjanu potrebne, da ostane živ ud skrivnostnega telesa Jezusa Kristusa. Sledila je zdaj velika pontifikalna sv. maša, pri kateri so premil. gosp. pontifikant tako krepko peli, da se pač nič ni poznalo, da so že 16. avgusta obhajali 70letnico. Bog jih še mnogo let ohrani tako krepkega. Da bi pa zopet hvalil izverstnega kapelnika, gosp. kaplana Lavtižarja in njegove vse hvale vredne dela, bi se reklo Kokro v Savo nositi. Želeti je, naj bi se med dolgim darovanjem kaj več pelo, ker vedno „preludiranje“ ni umestno, ko je vender toliko pesen na izbir. Pri jako prijaznem obedu so se verstile gorke napitnice gosp. župnika, ki se je izrazil, da od časa svoje nove maše ni dočakal veselejšega dne. Na mo-gočno priprošnjo sv. Jurija naj mu ljubi Bog stoterno poplača velik njegov trud in velike skerbi. 27. sept. se je pa slovesno obhajala obletnica vstanovitne družnice cecilijanske družbe. Prišlo je, kakor slišim, okoli 70 oseb odličnega pevstva. Akoravno je bil lep jesenski dan, je bilo vender mnogo ljudstva pri sv. opravilu ob 10. uri. Zborovanje je bilo v kaplaniji; popoldan ob 4 so peli veličastiti gosp. pevci na gomili prevzvišenega ranjega gosp. knezoškofa Vidmarja prav milo in ginljivo, ter so se zvečer razšli vsak na svoj dom. („Na svidenje, mojster Janez in njegovci!“) M. L.

Z Gorenjskega. (*Petindvajsetletnica v Selcih.*) (Konec.) II. Ker smo pa nekaj malo premišljevali od vinograda Gospodovega in sem v začetku omenil ženitnine, na katero je Gospod vabil; vam moram vender tudi nekatere besede spregovoriti o ženitnini, katero je Gospod povabljenim pripravil, ako so pridno delali v njegovem vinogradu. V tem oziru pa vam moram zaklicati: Veselite se, ljubi poslušalci, zelo se veselite! Gospod namreč je nam pripravil nezmerno lepo ženitnino, ako je bomo vredni! O kako neizrečeno lepo je že stanovanje, je kraj te nebeške svatovšine! Psalmist navdušen kliče: „Prelepe reči se pripovedujejo od tebe, ti prezalo nebeško mesto! Kako lepe so tvoje prebivališa, o Gospod, moja duša koperni in hrepni po

Kokro
v Savo
nositi!

njih.“ Sv. Janez evangelist tudi skuša popisovati lepoto nebeško in sklepa svoje premišljevanje z besedami. „Mesto Božje ne potrebuje solnca, zakaj čistiljivost Božja ga razsvetljuje. Narodi hodijo v njegovi svetlobi, in kralji Mu darujejo čast in lepoto. V to mesto ne pojde nič omadežanega in nečistega, ampak le ti, ki so zapisani v bukve življenja.“

Na tem prezalem ženitvanji, ki ga je Bog pripravil svojim prijateljem in zvestim delavcem in vojskovalcem, se bo pokazalo, kako premnogotero in prebogato neskončni Bog plačuje za terpljenje in delo, ki se iz ljubezni do Njega opravlja. Vse veselje, vsa sladkost, vsa prijetnost, vsa lepota, vsa ljubeznjivost se nahaja tamkaj. Tam bo vse bogastvo popolne sreče skupaj: Bog sam, vir vsega dobrega, lepega in pravega, bode nezmerno veliko plačilo zveličanih.

Sv. Tereziji je bil Bog o neki priložnosti dovolil majhen pogled v nebeško veselje, in svetnica o tem piše: „Reči, ki sem jih vidila, so bile tako čudovite, da si noben človek tega misliti ne more: vtis pa, ki mi ga je ta pogled naredil, je bil tá, da so mi bile vse posestva in veselja sveta kakor nič.“

Sej tudi res na zemlji ni čistega veselja, — tudi naj slajši veselje ima nekaj grenkega v sebi: ni je rožice brez terna, ni ognja brez dima, ni vžitka brez pristuda; še le na nebeških gostijah je popolnoma veselje brez kake neprijetnosti.

Ravno zato so keršanski pastirji in njih ovčice precej v prvih časih radi vse prestajali, da so le vero in svetost življenja ohranili ter do nebeškega ženitvanja dospeli. Tega priča nam je tudi današnji dan, ki ima v cerkveni pratiki dva naj prvih bojevalcev za vero in čednost, namreč, enega naj višega pastirja sv. Cerkve, papeža Lin-a., in eno naj svetejših in naj stanovitnejših ovčic, sveto Teklo. Sv. Lin je bil prvi papež za sv. Petrom, 11 let je sv. Cerkev vodil, pa tako sveto živel, da je celo mrtve k življenju obudoval in hudobne duhove izganjal; pa ravno nehvaležni rimski poglavar Saturnin, čegar hčer je bil Lin od hudobnega duha rešil, ga je dal ob glavo djati zavolj stanovitnosti v sv. veri.

Sv. Tekla pa je bila v začetku keršanstva ena nar bolj učenih poganskih devic v mestu Ikoniju v Aziji. Pripridigal pa je sv. apostelj Pavel v tisto mesto, in ko je 15letna učena deklica Tekla slišala, kako lepo uči apostelj od Božjega usmiljenja do ljudi, od usmiljenega Odrešenika Jezusa Kr., pa od čistiljivosti in lepote deviškega stanú, ki je se pokazala v deviškem Sinu Božjem in v deviški njegovi Materi Mariji; se je vsa vnela za vero in deviško življenje ter za terdno sklenila, da hoče čisto živeti na duši in na telesu, in si nebeško veselje zaslužiti. Odbila je zakon, v kterege je bila že obljubljena, se jela zatajevati in vse svetne in počutne nagnjenja zatirati. Neverjetno je, kaj je potem v duhu močna devica prestala za ohranjanje vere in čistosti, posebno pa strah treh naj večih grozovitost. Bila je veržena pred divje zveri, da bi jo raztergale; toda levi, tigri, leopardi so se kakor jagnjeta nji k nogam ulegli. Bila je obsojena na germado, na ktero je z veselo serčnostjo stopila; toda po očitni Božji previdnosti je nepoškodvana ostala. Nar strašnejše pa je bilo poslednjič, ko so živo vergli v jamo s strupenimi kačami, v katero so po poganskih postavah le take lučali, ki so očeta ali mater umorili. Pa kaj se zgodí? V tistem trenutku je pri jasnem obnebju v jamo trešilo in vse kače pobilo, devica pa je živa in zdrava prišla iz jame.

Lejte! To je storila vera in svetost prvih časov, in resnico tega priča veliko cerkvenih učencov in pisalcev. Ti trije velikanski čudeži pa tudi zaznamujejo vojsko, katero mora kristjan vojskovati za svojo dušo:

med zveri, v ogenj, med strupene kače mora biti pripravljen iti in se z njimi bojevati, da si vero ohrani in zoper čednost ne greši. Zato tudi sv. Cerkev moli: „O usmiljeni Bog! vari nas vsih nevarnost, kakor si Teklo, svojo služabnico, v mukah obvaroval.“ In pri umirajočih moli Cerkev: „O Bog! otmi milostno dušo tega umirajočega, kakor si sv. Teklo v treh strašnih mukah otél.“

Sv. devica se je po tolikih strahotah umaknila svojim sovražnikom, Bog jo je nekoliko že na tem svetu poplačal za njeno zvestobo ter je potlej mirno živela, se povzdigovala od čednosti do čednosti in je poslednjič v silno veliki popolnamosti sklenila svoje prelepo življenje.

Spoštovani poslušalci! Iz tega, kar smo premišljevali, ste nekaj slišali, nekaj si lahko mislite, kako je treba delati v vinogradu Gospodovem, ako hočemo kdaj priti na nebeško ženitvanje. Prišel bo čas, ko bodo že vsi posamezni vinogradi preseljeni na drugi svet, tudi vaš Selški vinograd z vsimi svojimi prebivalci vsih časov in z vsimi svojimi pastirji, ki so vas kdaj k delu v nograd vabili in klicali. Tudi obdelovanje tega vinograda skoz teh 25 let bo takrat na dnevu in očitno. O veselje takrat za vse dobre vernike tega nograda, te fare! Tu bo vsak pastir s svojimi ovčicami, čast. g. Luka Pužar z vsimi svojimi ovčicami od 44 let; tako sedanji preč. gosp. fajmošter z verniki od 25 let, in kar utegne še naprej jih zraven priti. To bo prečuden pogled, ki se nam bo takrat odperl! Bog daj, da bi bil za vse srečen in zveličaven. Zdaj prelubi, dokler je čas, mislimo na tisti trenutek! . . .

Zdaj pa k sklepu — kaj je vsih nas želja ta trenutek, da se cerkvena slovesnost lepo doverši? Častiti vaš gosp. oče so mi rekli sinoči, naj Vas serčno zahvalim za vse zaupanje, ljubezen in prijaznosti, ki ste jim skazovali vse pretekle leta. Tedaj spoštovani Selčani: preserčna zahvala Vam! Usmiljeni Bog Vam z vsimi in naj večimi, dušnimi in telesnimi dobrotami povračaj vso Vašo pokoršino! Vem pa tudi, ljubi Selčani, da Vam bom iz serca govoril, ako v imenu Vašem ljubljenu gosp. fajmoštru prav serčno zahvalo izrečem za vse dobre, za ves trud in delo, za vse skerbí in bridkosti, ki so jih za Vas imeli in kar so Vam storili v vsih 25 letih svojega pastirovanja me dVami. Glej tedaj, predragi prijatelj, pastir selških vernih ovčic: tu imaš pred seboj polno cerkev samih hvaležnih serc in še une, kar je varhov doma, ali jih sploh tukaj ni. O res, čast. g. duhovni pastir, sprejmi zahvalo iz globočine serca vsih svojih duhovnih otrok. Sprejmi zahvalo od očetov in mater, ki si jih učil, kako naj v Božjem strahu otroke izreajo; sprejmi zahvalo od sinov in hčer, ki si jih resno svaril pred nevarnostmi, ktere se mladini nastavljajo; sprejmi zahvalo od otročičev, ki dobrote še le spoznavati začnajo, in od starih, ki so celih 25 let Tvoje nauke poslušali, zdaj pa se že v grob nagibajo. Sprejmi za vse svoje priljudnosti zahvalo tudi od pričujočih in nepričujočih duhovnih tovaršev in od nas družih prijateljev, ki Te ljubimo in spoštujemo! Želimo in vošimo Ti k sklepu polnost dušnega in telesnega blagoslova Božjega, da bi še dolgo krepak in zdrav živel in delal v vinogradu Gospodovem in še veliko duš Bogu pridobil. Želimo Ti in prosimo Boga, da bi s pričujočimi in vsimi ovčicami, ki si jih zdaj 25 let — pa tudi ki si jih vsih 37 let svojega mašništva imel na svoji paši in kar jih bodeš še naprej imel, na nebeški ženitnini Sinú Božjega Jezusa Kr. svoj čas se snidel in z njimi skupaj vekomaj se veselil.

Iz Dovjega, 24. septembra. „Danica“ je nedavno naznanila smert ranjega preč. gosp. Ant. Furmaher-ja, zlatomašnika in penzioniranega župnika na Dovjem. —

Zavoljo res lepega in izglednega življenja ranjki gosp. zasluži, da se mu tudi v „Danici“ majhen spominek postavi, ki bi utegnil ne le duhovnom, ampak tudi drugim v zgled in spodbudo služiti. Kar je bilo naj znamenitši iz življenja ranjcega v pridigi povedano, naj tukaj dalje sledi.

Pridiga pri pogrebu preč. gosp. Ant. Furmaher-ja 5. sept. 1883 na Dovjem.

Slišal sem glas iz neba, rekoč: Zapiši, blagor mertvim, kateri v Gospodu zaspé, od zdaj, pravi Duh, naj počivajo od svojega truda, ker njih dela gredo za njimi! Skriv. razod. 14, 13.

Prečastiti duhovni sobratje! Ljubi Dovški farmani! Česar smo se že dalj časa bali, kar smo zadnji čas nekako s strahom pričakovali; se je zadnji ponedeljek 13. sept. tudi res zgodilo: Naš stari fajmošter preč. gosp. Ant. Furmaher so se od nas ločili, so se iz te solzne doline preselili v boljšo domovino. Njih duh je šel k Bogu prejemati zaslužno plačilo, njih ~~mertvo~~ truplo pa smo med petjem in zvonjenjem tu sem spremili, da se lepo in spodobno od njih poslovimo, preden jih k večnemu počitku položimo.

In vaši tužni obrazi, vaše solzne oči mi pravijo, da vam je ta ločitev dokaj huda in bitka! In kako bi tudi ne bila! Saj smo z ranjkim vsak nekaj zgubili. Pri mertvaški rakvi ranjcega gospoda žaluje ljubljanska škofija, ki je zopet zgubila pridnega in zvestega delavca, ~~ki se mu je bilo primanjlo~~. — Za ranjkim žalujemo mi sosednji duhovni, ki smo zgubili ljubeznivega in spoštovanega svetovalca. — Za ranjcim gosp. jokate sestre, ki ste zgubili tako dobrega brata in pomočnika.

Poseben vzrok pa žalovati imate vi, dovški farmani, ker vam je uzet vaš skerbni duhovni pastir, kateri je 21 let kot predstojnik to faro vodil in potem še 10 let po svoji moči delal in molil za vaš dušni blagor. — Glejte sem, dovški farmani, na to rakvo. V nji leže tisti, ki so v teh 31 letih tolikokrat prišli sem maševat za vas in vaše ranjce, tolikokrat prihiteli sem pridigovat, spovedovat, ali po sv. zakramente. Od zdaj ne bodo več hodili. Tiste noge, ki so jih k bolnikom nosile, so oterpnile; tiste roke, ki so vas odvezovale in za vas najsvetejši daritev opravljale, so omagale; — zaperte mašne bukve in prazen kelih vam pravijo, da od zdaj ne bodo več maševali, ne več pridigovali, vaših otrok ne več učili! — In to zgubo bote še zmiraj bolj čutili, posebno ob nedeljah in praznikih, ko bote zana-prej kakor kaže, le eno božjo službo imeli in vas zvonovi ne bodo več vabili k maši starega gospoda.

Pa je že Božja volja tako. Ure so se jim iztekale in tudi duhoven mora plačati Adamov dolg, kakor vsaki drugi človek. Ali vender se tudi še po smerti in pri pogrebu duhoven razloči od drugih merličev. Kakor v življenji, tako so duhovni tudi še po smerti proti vernim obrnjeni in tako bodo tudi na pokopališču počivali. To pomeni, da so učeniki ljudstva! In res, preljudi poslušalci moji, ranjki gosp. so velikokrat in lepo učili in pridigovali, — pa tudi še zdaj, dasiravno govoriti več ne morejo, vender še pridigujejo in resnico svojih nauk s svojo smertjo poterjujejo. Ranjki gosp. so bili zares dober pridigar; umevno in po domače so govorili, lahko smo jih razumevali in radi poslušali. Kako bi pač zamogel danes vse ponavljati, kar so pridigovali in učili? To ni mogoče. Ali vender vas hočem opomniti na eno samo pridigo, ktera se je meni naj lepša zdela in ktero vam hočem posebno v spomin priporočiti. Ali veste, ktera je bila ta pridiga?

Ta pridiga je bila njih lepo, bogoljubno, pobožno in spokorno življenje. — Kar so namreč nas druge učili, to so tudi sami in natančno spolnovali; kar so v cerkvi zidali, niso doma podirali; in zato upamo, da so milost zadobili pri Njem, ki je rekel, da bo velik imenovan oni v nebeškem kraljestvu, ki ni samo učil, ampak tudi sam storil. — Resnico tega bote vsi lahko in radi poterdili, saj ste jih dalj poznali, poslušali in gledali, kakor jest. — Zares, če na življenje ranjcega gosp. nazaj pogledamo, moramo spoznati, da posebno njim veljajo besede skrivnega razodenja, ktere sem pred izrekel: „Blagor mertvim, kateri v Gospodu zaspé; od zdaj, pravi duh, naj počivajo od svojega truda, ker njih dela gredo za njimi!“

In od tega hočem nekatere besede spregovoriti Bogu v čast, ranjkemu v slovo, nam pa v spodbudo!

1. Blagor mertvim, kateri v Gospodu zaspé! Kaj se to pravi: V Gospodu zaspali? To se pravi, o smertni uri v gnadi Božji biti, z Bogom sklenjen biti. In to so ranjki gosp., kakor vse kaže, tudi zares bili. Na smert pripravljati se je že treba v zdravih dneh; toliko več pa, ako se bolezen napoveduje. Da bi se ložej in boljše na smert pripravljali, so že pred 10 leti faro in farne skerbi odložili; pred 5 leti so svojo oporoko naredili, da bi jih časne in posvetne skerbi ne motile. Kakor hitro pa jih je letošnje spomlad bolezen jela opominjati, precej so za ss. zakramente prosili, ker so se bali, da bi jih pri tako veliki starosti kaj naglega ne napadlo. In ko je zdaj po sv. Lorencu bolezen hujša postala, so zopet naj bolj za to skerbili, da so bili za časa in dvakrat previdni. Želeli so še enkrat sv. popotnico prejeti, pa jih je nazadnje smert prihitela. — Pri mizi na stolu sedeče jih je smert rešila zemeljskega truda in preselila v boljši življenje! Kako pač lep zgled so s tem dali, da se je treba za časa previditi; ne pa ss. zakramentov braniti se ali pa do zadnjega odkladati, kakor nekteri tudi že po kmetih delajo.

2. Od zdaj, pravi Duh, naj počivajo od svojega truda. Tudi te besede veljajo ranjkemu gospodu. Šli so iz dolgoletnega truda na večni počitek in plačilo! Pa kako? bote rekli, saj se duhovnom ni treba nič truditi, kakšen trud pač imajo? Res, ljubi moji! da duhovni ne kopljejo, ne sekajo in ne orjejo; pa so njih dela vendar včasih prav huda in težavna. Vas, duhovni sobratje, na pričo pokličem in vi mi bote poterdili, da bi včasih raji šli v gojzd derva sekat, kot v spovednico; včasih raji orat, kakor pa na prižnico! In koliko je treba prestati, velikokrat tudi stradati, koliko glavo si ubijati, preden kdo duhovski stan doseže! To so tudi ranjki gosp. skusili. Ker je bila velika družina doma in so prišle hude leta 1816 in 1817, so morali iz šole ostati in še le, ko je Bog dal zopet dobre letine, so se spet v šole podali. — Pa tudi, ko je že kdo duhoven, nima posebnih prijetnost; posebno kaplan, ki se mora včasih prav pogosto preseljevati. Ranjki Furmaher so imeli 7 kaplanskih služb in sicer: Novomašnik leta 1829 so prišli na Vače na pol leta; v Šmartinu pri Litiji so bili 1 leto; v Šent-Jernej 3 leta; v Cirknici pol leta; na Igu poldrugo leto, v Smeledniku 3 leta in na Dobravi 4½ leta, od koder so prišli na staro Oalico za vikarija, kjer so pastirovali v hudih hribih blizu 9 let. In od leta 1852 so tukaj duhovno službo opravljali — kakor sami veste, vselej voljni in pripravljeni, po dnevu ali po noči, po zimi ali po letu, blizu ali daleč. In še potem, ko so faro odložili in v pokoj se podali, niso tako rekoč počivali, ampak delali so v pastirstvu in pomagali, dokler in kolikor so mogli. Ko jih je lani in letos bolezen zadrževala, da v nedeljah in praznikih niso mogli maševati,

jim je to neznano hudo delo. Oh, so rekli, kako rad bi ljudem vstregel in maševal šel; pa ne morem. In berž ko se jim je toliko zboljšalo, so zopet v cerkev prilezli, dasiravno silno težko. Tako moramo res spoznati, da so se ranjki gosp. mnogo let in veliko trudili; zato pa tudi upamo, da je nebeški hišnik pridnemu delalcu v njegovem vinogradu že dal obljubljeni denar večnega življenja!

(Konec nast.)

V Poreču so se 19. kim. preč. kapitel in duhovstvo poslovili pri svojem milgosp. škofu, sedanjem prevzviš. nadškofu Goriškem dr. Al. Zorn-u. Prečast. gosp. kapitularni vikar Jan. K. Cleve je v imenu vsih brai priserčno adreso, v kateri je med drugim povdarjal, kako so užaljeni, da ostanejo zapušeni in prosijo Njihove pomoči, da bi bili skoraj potolaženi z novim višjim pastirjem po volji Božji ter obetajo, da jim hočejo vedno ohraniti svojo ljubezen.

V sredo, 24. kim. ob 10 je knez nadškof Zorn poslednjikrat maševal v Poreški stolnici. Skoro vse prebivalstvo je bilo pri sv. maši in ga je spremljalo poslednjič na barko, ki ga je odpeljala, spremljanega od monsign. Jož. Marušiča in profesorjev Sesiča in Sedeja. — Monsign. Glavina je prišel do Pirana naproti, kjer je bil gosp. metropolit počesčen od duhovstva in ljudstva. Proti trem popoldne pa so bili dospeli v Terst, pričakovani od velike množice. Duhovni teržaški so bili skoro vsi pričujoči. Preč. gosp. kapitelski vikar Valušič je bil prišel iz Gorice v Terst naproti.

Iz Gorice. (Za v sveti mesec). Prečast. gosp. Evg. Kar. Valussi, prošt pervostolnega kapitula v Gorici, kapiteljnov vikar za izpraznjenega sedeža, doktor sv. pisma itd., je proglasil za mesec oktober prelepo naslednjo okrožnico:

Častiti duhovščini in vernikom po nadškofiji.

Z okrožnico od 1. sept. t. l. dal nam je sv. Oče Leon XIII nov dokaz modrosti in pobožnosti, po katerih se mogočno odlikuje njegovo papeževanje. Gotovo ne more nikdo bolje od njega, ki je postavljen na visoko vzvišeni Petrov stol, opaziti in premeriti velikega zla, ki tare današnji rod, in nikdo nima v tem večjega sočutja od njegovega očetovskega serca. Ne govorimo o tem, da se zdi, kakor bi se včasih vzdigovale proti človeku celo naravne sile, ki ga tergajo in kvečijo pod strašnimi razvalinami; ne govorimo o tem, da skoro v vsakem kraju je prepir, nezadovoljnost, kerčevito zvižanje, kot slutek še večih nesreč; ali najhuje je, da vsled žalostnega oslepljenja se zaničuje in zametuje to, kar bi moralo zlo lajšati in zdraviti. In res vidimo, da povsod serpo gledajo in preganjajo sveto Cerkev, katero ne samo zaničujejo, ampak ji tudi roke vežejo, da ne more razvijati svoje blagodejne moči; papeževa oblast, temelj in vogelni kamen kerščanstva, se zasmahuje, neprenehoma žali in nevredno zavira; med tem pa vera, pošteno življenje, kerščanska pobožnost, zalezovane od vseh strani, pešajo in so vsak dan v večji nevarnosti, in veliko število duš, ki so odkupljene s presveto Kristusovo kervjo, zgublja zaklad sv. vere, zakopuje se v blato časnih koristi in razveselovanj ter revno gine, ker nima več kerščanskega upanja.

V sredi takih težav sodil je sv. Oče, da ni gotovejše in ravnejše poti do pomoči in ustanka, ko zateči se k sv. Materi Božji, in da je najvspešnejše sredstvo, po katerem dosežemo pokroviteljstvo blažene Device, lepa in prestara molitev sv. Rožnega venca, ki naj se moli z živo pobožnostjo. In res, kak svet bi bil bolj moder in zveličaven, ko ta, da naj iščemo pomoči in tolažbe pri Njej, ki je mogočna mati besede Božje in usmiljena mati nas ubogih rev? Ona je bolj močna,

ko sovražnik pripravljen na bitko, vedno podirala in uničevala lažnjivost krivih vér, ki so rastle kot krivičen plevel na Kristusovem polji; ona je lajšala osramočenje in kazni vernikov, katere je tepla pravična šiba božja; ona je z izrledom in z vedno živim spominom na njene kreposti in molitvami, katere Bogu za nas daruje, dala kerščanskemu ljudstvu novo življenje, življenje po evangelijskih naukah.

Odtod prihaja, da so kristijani vseh stoletij v nji, živem studencu svetega upanja, nahajali vso sladkost, in da podučeni od sv. cerkve in njenih očetov, veljavnih razlagalcev Kristusovega nauka, niso nikoli jenjali klicati jo na pomoč in imenovati jo življenje, sladkost, vir milosti in vsakoršne tolažbe (sv. Efreml), zaklad božjih dobrot (sv. Peter Damijanov), mater in pribežališče sirot (sv. Bonaventura), ladijo pripravljeno za reševanje onih, katerim se je čoln potopil (sv. Bernard), pomoč našim zdihljejem (sv. German), tolažnico na potovanji v tej dolini solz (sv. Lavrencij Justinijan), slednjič priprošnjico in delilko vseh milosti.

Ne bi prišel do konca, kdor bi hotel naštevati ljubeznjive naslove, ki se dajejo Mariji Devici ali opisovati češčenje, ki se jej je izkazovalo vsa dolga stoletja kerščanske dobe, ali brojiti dobrote po nji prejete; ali to je treba, da si vsakdo zapomni, in bilo je zdaj omenjeno od sv. Očeta, da med vsemi pobožnostmi in dobrimi deli, katere so ljudje izumili, da bi Devico Marijo častili in jo na pomoč klicali, nobena se ni kerščanskim sercem tako prikupila in nobena ni bila tako vzvišena in vspešna, ko oni venček hvalnic in oni venec skrivnih rož, ki se imenuje Rožni venec, katerega je učil sv. Dominik. Ponižni Devici in vzvišeni nad vse stvari ne more nič tako dopasti, ko ta molitev, priprosta in vsemu ljudstvu razumljiva; pa tudi globoka najbi-strejšemu umu zavoljo visokih skrivnosti, ki so vpletene in vdelane v ponavljajoče se molitvice, iz katerih je sestavljena; draga in prijetna je ta molitev, častiljiva po svoji starosti, dopadljiva po nežni ljubezni, katero vzbuja, ljubeznjiva in lepo dišeča, ker je skupna vsem sinom sv. Cerkve, kakor vez, katera vse vernike objema in veže, najnižje in najvišje, od vzhoda do zahoda, zbrane v isto misel, ojunačene po istem upanju, navdušene z istim čutom do „Mater lepe ljubezni.“

Temu je dodati, da molitev sv. Rožnega venca je postala spomin in spomenik dobrot, katere je Devica podelila, in znamenje zmaga, katere je kerščanstvo doseglo pod njenim varstvom. Komaj je bila ta molitev ustanovljena po sv. Dominiku in komaj je bila začela širiti se med ljudstvom, že je poterla brezumne krivovere, ki so pretresale velik del Evrope v trinajstem stoletju, in je podelila mir in spravo oni dobi, polni homatij. Pozneje, ko so bili Turki na verhunci svoje moči in so žugali, da kerščanstvo poteptajo v svoji krutosti in divjosti, ki sti delali njih gospostvo neznosljivo, premagani so bili na morji pri Lepantu in Karfu in na ogerskih planjavah. Te zmage dobile so se ne toliko z vojnim orožjem in pogumom vojskovalcev, kolikor z Rožnim vencem, s svetim orožjem, katero so sukali kristijani, ki so klicali v tistih strašnih stiskah Mater božjo z vzdihom in jokom na pomoč. Zato sta zapovedala Gregor XIII in Klemen XI, naj se odloči vsako leto v spomin sv. Rožnega venca praznik, ki ga bomo v kratkem obhajali, kot znamenje nepremakljive hvaležnosti do Nje, ki je vodila vojske kerščanskih ljudstev, ki je njih zastavam pripela slavno zmago.

Zato hoče sv. Oče, naj se verniki tudi v sedanjih stiskah zatečejo k temu svetemu orožju Marijinega venca in naj napredujejo v gorečem češčenju Marije Device, terdno prepričani, da od nje dobijo pomoč, krepčilo in rešenje iz mnogih stisk, ki obdajajo cerkev

in človeško družbo. V ta namen je predpisal, naj se ji pred vsem posveti praznik sv. Rožnega venca in celi prihodnji mesec oktober s tem, da se javno in vsak dan moli ona prelepa molitev. (Konec prih.)

Vevnica.

Duhovski stan.

4. *Studenci.* (Dalje.)

Nepotrebno se mi zdi še dalje o tej strani duhovstva govoriti. Tudi ni še sedaj prav primerno omenjati, koliko dobrega storé duhovniki kot duhovni svetovalci, ki žive med ljudstvom, da ga podpirajo s svojim znanjem; koliko dobrega store s svojim zgledom, ker so ljudem vtelesjena pravost — živa pridiga; koliko dobrega s svojim poučevanjem, ki sega veliko globlje, kakor šolski nauk, s katerim hočejo brezbožniki odrivati dandanes duhovnika: prosim samo, da se skušajte prepričati sami. Ako le hočete, spoznali bodeste pravo, to namreč, da so duhovniki res studenci milosti božje vsem onim, ki jo hočejo rabiti. Prevdarjajte brez jeze in predsodkov, da ne bode vam bati se enkrat jeze božje, o katerej govori prerok, rekoč: Dvoje zlo je storilo moje ljudstvo: mene so zapustili, studenec žive vode, in kopali si vodnjake, vodnjake prederte, ki ne morejo deržati vode (Jer. 2, 13). Studenec žive vode je Bog, tak studenec bil je Kristus, tak studenec je sv. Cerkev, tak studenec je cel duhovski stan, in tega pač ne smemo nikoli pozabiti. Kedor ima sv. Cerkev samo za umetno napravo, nekako deržavo, ki uči ljudstva prav in spodobno živeti, on ima v mislih tako imenovane cerkve drugih ver, kakor protestantovsko, angleško itd., a nikakor ne Cerkev katoliške. Katoliška Cerkev je vse kaj drugega: ona je živ studenec, katerega je oživil Bog sam, katerega napaja on sam, napaja s svojo kervjo. Sv. Cerkev nam donaša odrešenje, sv. Cerkev je, kakor Nemec pravi: hiša ali naprava zveličanja našega. Cerkev pa je to, kar je, po svojih duhovnikih. Tedaj so tudi oni posamezni pravi studenci zveličanja. Zveličar naš je rabil tudi drugo primero za drug namen. Jaz sem terta, je rekel, vi ste mladike (Jan. 15, 5). Mladika pa nosi grozd, nosi sad in ga daja ljudem. Tudi ta primera znači isto. — O vera, meni draga, ljubi so mi vsi tvoji nauki, ljub mi je tudi ta. Z očmi sv. vere gledam duhovnike in radostno mi zaigra serce. Vidim v duhovnike potekati se milost božjo — oblast jim dana, — in po duhovnikih pritekati jo vidim ljudstvu. O blažena roka, ki je posoda nebeška! To vem, to verujem in nič se ne bojim očitke, da sem lahkoveren in da pretiravam svojo vero. Saj me je tega učil On, ki nam je dal zveličanje. Zraven serčne radosti pa se mi vzbuja nekak strah. Duhovnike vidim — slabe ljudi: kako zamorejo oni toliko in kaj takega prenašati? Ali ni nevarnost prevelika, da bi oni utegnili kaliti nebeški vir? — da bi utegnili ljudi odvrčevati od njega? Zveličar moj, nekaj si šel memo figovega drevesa in ozerl se nanj, da bi dobil sadu. Ker ga nisi dobil, si ga preklel (Mat. 21, 19). Tudi se spominjam, kaj si govoril Izraelskemu ljudstvu po svojem preroku Izaiju (5, 1 np.) Strah me obhaja, moj Bog. O daj tega strahu vsem duhovnikom, in s tem strahom reši svoje ljudstvo!

Ali ni res vevničar čuden mož? Sedaj se usti nad kakim časnikarjem in dela prahú, da se vse kadi; potem berska po gnjilobi in se ne méni nič, ali diši, ali ne; na to pa povzdigne glas in naredi kar celo pridigo, ne meneč se za to, da se z vevnico v roci ne spodobi pridigati. Seveda, ko bi povsod le spodobnost veljala: — potem bi vevničarja še treba ne bilo. A

ravno to je! Nespodobnost od nasprotne strani mi je potisnila vevnico v roke. Zato mi pač ni mogoče po vsih pravilih svojega vejanja vrediti. Upam pa, da bo prišlo vse na versto, kar je sploh za vevnico, akoravno se ne vtopim vselej v posebno premišljevanje, kaj poprej, kaj poznej. Da bi pa časih kake modre ne zinil, — kedo mi vendar hoče to pravico jemati? Saj še berač, ki nima besede, razun — kader govori, s politično umnostjo smé naznanje dati, da so slabi časi. — Vse bode prišlo na versto, pravim, in tudi čas je, da sedaj vendar enkrat pride. „Kaj neki?“ prašaš. — Te že imam! Sedaj vidim, da si slabo ali da celo nič nisi bral, kar ti vevnica ponuja. Sicer bi moral vedeti, da pravega vejanja, da tako rečem, nadrobnega vejanja do sedaj še ni bilo. Saj mi ne moreš imenovati nobenega kupa z imenom, ki bi ga bil že zvel. No; sedaj ti pa imenujem precej enega, nad katerega se bom spravil — (in potem bom imenoval družega, tretjega itd.) in ta se zove:

5. „Duhovnikov ne potrebujemo.“

Duhovnikov ne potrebujemo — tako se je glasilo pred nekaterimi leti tudi po naši domovini iz ust mnogih takratnih duhovskih nasprotnikov. Res je sicer, da so nekateri še kaj pristavljali temu glasilu, kakor n. pr.: „v deželnem zboru,“ ali: „v šoli,“ ali: „v politiki,“ ali: „zunaj cerkve“ itd., ali večidel so pozabili pridevati taka dopolnila in zato se je slišalo samo: duhovnikov ne potrebujemo. Zaradi popolnosti moram pristaviti, da niso ravno tako rekali, ampak na mestu: duhovnikov je stala kratka enozložna beseda, ki je v ustih neolikanih duhovskih nasprotnikov to, kar cepec v rokah pobalinskih. Pa Bog ne daj, da bi hotel staro perilo prati, saj imamo novega dovelj, in tudi me ni misel prepirati se s kom, je li duhovnik potreben v politiki itd., ampak samo o zgoraj navedenem glasilu se hočemo pomeniti — splošno, kajti, ako splošno veljá, je še najhujše. Saj veste, kaj pomeni, ako pravi gospodar poslu: jaz te ne potrebujem. Tako hudo sicer ne mislijo ravno duhovski nasprotniki, samo to bi jim radi povedali, da jim je deveta briga zanje in da bi zelo radi imeli mir pred njimi. Kaj pa je na to reči? Skoro da nič ne. Ako je potrebna vera, so potrebni tudi duhovniki; da je vera potrebna, tega dokazovati tukaj ne morem, to veljá za nas kot resnica. Da so duhovniki za večno zveličanje potrebni, to je dokazal vevničar, ko je govoril o studencih. Sedaj pa mi je na mislih povedati nekaj drugega. Glej, dragi moj, Bog je pri našem odrešenju vse tako vredil, da ni dobro le samo za večno zveličanje, ampak tudi za tukajšnje naše življenje. Zato pravim: Duhovnikov potrebujemo, potrebujemo, ker smo ljudje, ker živimo v družbi, ker imamo dušo.

Ozrimo se v kmečko občino — in sedaj govorim o tem obširneje, kar sem poprej enkrat samo omenil — ozrimo se tje in oglejmo si ljudi, oglejmo si potem duhovnika med njimi! Kaj ne, kader je kedo bolan, gre po zdravnika, in kader imata dva med seboj prepir, pokličeta na pomoč sodnika, da jima sodi pravico; kader je kedo neveden, gre k izvedenemu, da ga ta pouči. Še več, kakor telesnih bolezni, imamo dušnih: žalost, obup, dvom, zavist, jeza, poželjenje, lakomnost, napuh itd., ali za te bolezni ni treba zdravnika? V žalosti, bridkosti, ki ti stiska serce, da se samemu sebi čudiš, kako ti je mogoče živeti — ali ne potrebuješ zdravila? Ali ne iščeš osebe, kateri bi mogel razodeti vso svojo tugo? Misliš na stariše — pa jih nimaš, na brate in sestre — ne moreš jim razkriti serca: prijatelje — pa pretrese te strah, da te bode prijatelj zavernil in prijateljstvo zatajil in to bi bridkost še pomnožilo. Toda, še eno osebo poznaš: imenuje se po duhu

in postavljen je za dušnega zdravnika. Prav si zadel, potolažen bodeš, ako si mislil na pravega Samarijana, ki bode znal vlti vina in olja na tvoje rane. Morebiti mislim preveč napeto; toda sram me nič ni povedati, da me neko nepopisljivo prijetno čutje obide, ko si naslikam v domišljiji duhovnika — dušnega zdravnika. K njemu hodijo varovanci njegovi, ki imajo poterta serca, on pa je dober, in je mil. Nalomljenega tersta ne zlomi in tlečega goriva ne ugasne. To se mu bere na obrazu. In bolniku se začne tajati v persih, solze silijo na dan, udirajo se, in v solzah se utaplja odkrita beseda. Od pravega dušnega pastirja pa se zlivajo tolažbe v razkrito rano, prihaja beseda, prihaja dejanje. Bolnik je ozdravljen in sladki dušni mir poživi oterpelele moči, persi se dvigajo, kri kroži hitreje: oj sreča, hči neboška, kako rada slušaš glas moža, ki je svoje življenje posvetil svojim bližnjim! K takemu možu hiti vse rado: hiti skerbni oče, hiti užaljena mati in si zapisuje premišljene besede v spomin. K njemu zahaja mladenič in mladeniška duša se ga oklepa kot svojega prijatelja. Tako lahko, tako prijetno mu je tukaj biti, da bi kar celi dan govoril z njim in ne bi zmanjkalo govorjenja. Tudi boječe dekletke z detinskim zaupanjem v nevarnostih, v bridkostih išče pri njem sveta, išče nauka. Besede njegove so jej krepka hrana v težavah in nevarnostih življenja. Ali naj še o otroku govorim? Kedo se ne spominja iz mladih let svojega najboljšega vodnika in dobrotnika, ki ni bil nihče drugi nego domači duhovnik? — Prašam: je li za vsaki prepir naj bolje nadlegati sodnike? Kadar si prideta navskriž sosedu in se začne sovrašтво? Kader je kaljena zakonska sloga? Kader so otroci neposlušni starišem? Tu velja duševna moč take osebe, kateri so vdana serca. — Kamo naj se oberne nevedni v vseh slučajih življenja, zlasti v takih, katere bi rad ohranil tajne? Zopet se kaže potreba, da je v občini izveden, zanesljiv, spoštovan in ljubljen mož, katerega zmožnosti in značaj vlečejo kakor magnet vse one, ki ga poznajo. Nimamo samo telesa, ampak tudi dušo. Ne potrebujemo samo zunanje edinosti v soseski, v vasi: tudi duševna edinstvo je potrebna. Pravi duhovni pastir pa je duša v soseski. On jo oživlja, on jo vodi, on ji hrani potrebno vednost. Ali ni tedaj tak mož, kakor sem ga opisal, potreben ud občini? In tak mož je katoliški duhovnik. Opomniti moram še enkrat, da glavnega razloga, zakaj da mora biti katoliško duhovstvo, ne opiram na to, kar sem ravno rekel, ampak samo pokazati hočem, kako se lepo strinja naredba božja s potrebo človekovo. Zdi se mi, se vé, da je to zelo vredno premisleka. Na eni strani za vernike, da spoznajo, kaj jim je duhovnik, na drugi strani za duhovnike, da vedó, kaj morajo biti vernikom in po kateri poti postanejo vsem vse. — O, natora človeška je spletna brez števila nitek, s katerimi si priveže lahko katoliški duhovnik in pastir serca svojih ovčic, samo, ako umeva to umetnost, ki ni nič drugega, kakor prava ljubezen do bližnjega!

Ali tedaj res duhovnikov ne potrebujemo? Govorim samo z vami, malovernimi, ki ne marate za duhovnike, marate pa, ali vsaj pravite, da marate za blagor ljudstva? Ko bi vam začel še dalje razkladati, da ponuja katoliška vera še drugih pomočkov, s katerimi mu je še lažje dosegati svoj namen kakor po omejenih poti, vi bi se kar čudili. Pa saj vem, da o teh stvaréh ne poslušate radi; zato ostanimo za zdaj na natornem stališču, kjer se ne praša ravno o veri, in prevdarjamo še dalje, ali res duhovnikov ne potrebujemo.

[(Dalje prih.)]

Kje dom je moj?

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Fantič pase na planinah,
Pastarica po ravninah,
Žvižga, poje, se raduje;
Zadovoljnost res spričuje,
Ki pa jenja še nocoj;
Tu mej njima dom ni moj.

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Kmetič orje, koplje, seje,
Zrastlo toče mu pobije,
In ostalo pičlo žito
Tudi naglo je povžito;
Kmetski stan je veden boj,
On nikakor dom ni moj.

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Setve toča in nevihte
Rokodelcem ne vničite;
Delavni če so in varčni,
Pač ne bodo z lepo lačni;
Če zbolijo — oh in oj!
Ne — mej njimi dom ni moj.

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Umetniki in vradniki,
Čas življenja ste jetniki;
Za teló lahko življenje,
Glavo tare pa terpljenje,
Le živite mej seboj,
A mej vami dom ni moj!

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Sreča se smehlja grajščakom,
Neprijazna ni junakom,
Pervim, drugim ne zavidam
In z njih mnenjem se ne strinjam,
V glavi njih odméva boj;
O mej njimi dom ni moj.

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Mar pri kraljih, gospodarjih,
Išem naj ga pri vladarjih?
Dom je moj, kjer mir se hrani,
Kjer prijatelji so zbrani
V vedni slogi med seboj;
A na zemlji dom ni moj.

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Če preišem svet vesoljni,
Kje ljudje so zadovoljni?
Križi so povsod nastlani,
Eni vsakemu odbrani,
Tu terpljenje je in boj,
Svet nikakor dom ni moj?

Kje dom je moj, kje dom je moj?
Cvetke vedno kjer cvetejo,
Kamer priti zla ne znajo,
Kjer bolezní ni ne smerti,
Tje in tje le hočem zreti;
Tam bo vedno Bog z menoj
Z njim pa jest; tam dom je moj.

R—r—n.

Razgled po svetu.

Nemško. Po več nemških krajih obhajajo Lutrove slovesnosti, ktere pa v to služijo, da se vse zdrobljeno luteranstvo še bolj drobí in kaže, da ni življenja zmožno. V Erfurtu je n. pr. celo pruski kronprinc očitno razodel,

da je on na liberalno-luteranski strani, po kateri vse razne verstve v protestanstvu imajo prostor. — Vse drugač je bilo nedavno na velikem shodu nemških katoličanov v Düsseldorf-u. Tu je bilo vse mirno in edino. Kdor ima oči in hoče gledati, more tu kaj viditi.

Na Poznanskem je bil prošt Dražkovski iz Lutoma zatožen zlorabe v duhovski službi in obsojen na 3 marke globe, ker je za smert bolnemu človeku podelil svete zakramente! Lepa pruska svoboda!

Prusko. K bridkostim, katerih zljajšanja želijo sv. Oče doseči z molitvijo mesca okt., se gotovo štejejo tudi trenja katoličanstva na Pruskem. Razun neštevilnih kaplanij, vikarij itd. je samo župnij (fará) do 2000 izpraznjenih in to število raste dan na dan, ker nekaj od starosti, nekaj pa od prenehanja pogosto merjo ondodni duhovni pastirji — večkrat do čuda mladi. In da je zlobno prusaštvo huje zadelo katoličanstvo, en določek zloglasnih majnikovih postáv ni dopustil, da bi zunaj Prusije izučeni in posvečeni duhovni brez pruske kulturne poskušnje smeli na Pruskem pastirovati. Ko je namreč vlada katoliške semeniša zapirala, so mnogi bogoslovci šli na tuje in tam zdaj pastirujejo. Ta drakonska naredba je čisto nasprotna sv. evangeliju, ki ga vender tudi protestanstvo terdi; sej Kristus je zapovedal apostelnom: „Pojdite po vsem svetu, učite vse narode“ itd.

Vsled dogovorov z Rimom je zdaj omenjena postava nekoliko omečena. Pruski kultusminister namreč je od pruske vlade pooblaščen, da zamore zunaj Prusije izobraženim mladim duhovnom pregledati tako imenovani „kultur-examen“, ki ga zahtevajo majnikove postave od pruskih duhovnov. Sv. Oče so privolili, pa samo za zdaj in brez kacega priznanja majnikovih postáv, da se smejo duhovni tega ministerskega rešila (dispenze) katoličanstvu v prid poslužiti v sedanji sili. Po taki poti utegne kacic 500 praznin biti izpolnjenih, pa le, ako bo ministru po volji, danega pooblaščenja poprijeti se in pokazati, da vlada res miru želi. Sej dan je bil tudi neki „paragraf milosti“, ki se pa le slabo skazuje, ker štirje od vlade „odstavljeni“ škofi (Monastirski, Kolinski, Linburški in Poznanski) niso še vernikom zopet dani. Pa je tudi prašanje, če bode volja mnogih po Parskem in družih deželah že v službi bivajočih duhovnov službo popustiti in pod prusko katoličanom zamerzno vlado verniti se. Sploh kaže, da terda pruska koža se bo še le omečila v prid svobode katoličanov, kadar bodo zasluženi biči pričeli gorkeje biti na zadolžene.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Dva prijatelja, ki nimata take ljubezni med seboj, kakor je k njunemu dušnemu zveličanju potrebno, priporočujem za dušno pomoč. — Oseba za pomoč zoper bolezen v glavi. — Sin, v zakonu nezadovoljen in nemiren, priporočen v bratovske prošnje, da bi se iz Jezusovega in Marijinega najsv. Serca umiril. (Op. Priloženi gld. je obrnjen za bratovščino. Vr.) — Bolan duhoven serčno priporočen za ljubo zdravje, če je Božja volja. — Na nogi bolana oseba se priporoča najsv. Jezusovemu Sercu, naši ljubi Gospej presv. Serca in sv. Antonu Padovanskemu za ozdravljenje, ako je Božja volja in k časti Božji pa k njenemu zveličanju.

Zahvala:

Zlo sem bil bolan, vsi so že obupali menoj; pa po rabi lurske vode in po drugi pobožnosti v čast

sv. Antona sem zopet ozdravel; zatorej bodi tisočkrat češena naša ljuba Gospa presvetega Serca in moj veliki pomočnik sv. Anton! J. P.

Koledar za prihodnji teden:

8. vinotoka S. Brigita. 9. S. Dijonizij. — 10. S. Gereon in tov. 11. S. Justina. — 12. S. Maksimilijan. — 13. S. Edvard. — 14. Dveindvajsta nedelja po Bink. S. Kalist.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Veliko sv. mašo za cesarjev god 4. t. m. v stolni cerkvi so med veliko azistenco peli premilostni gosp. knez škof. Pričujoče so bile c. kr. vradnije, deželni poslanci itd. s predsednikom bar. gosp. Vinklerjem na čelu in veliko družega prebivalstva.

Iz Ljubljane. Za god preč. nunskega gosp. očeta Mih. Potočnika so bile pretekli ponedeljek kandidatinje in druge gospodičine notranje uršulinske šole dve prav prijazni vezili napravile, prvo je bila igra: „Križ in polumesec“, iz zgodovine turških vojsk; drugo pa žive podobe, ter predstavljanje več svetih oséb. Oboje močno hvalijo, kateri so bili pričujoči. Vse to je novo spričevalo, kako lepo se hčere v ti izverstni napravi odgojajo.

Iz Ljubljane. Vv. čč. viši pastirja nadškof Al. Zorn in škof Jan. Glavina sta 1. t. m. na Goričanah premilgosp. škofa dr. Jan. Krizostoma obiskala, in 2. t. m. sta se vernila v Terst nazaj.

Pervi dan Mariji posvečenega mesca je precej pokazal pekel, kako nevšeč mu je Marijino češenje v svetem miru. Derli so se namreč satanovi pomagači, gerčali in tulili po ulicah po dnevu in pozno v noč, kakor sirijski, ali pa lačni volkovi! *afni!*

V Šenklašču zamore deček čednega obnašanja dobiti službo mašniškega strežaja.

Portatili. Pretekli torek je bilo čez sto portatilov posvečenih; dobé jih torej v knezo-škofijski pisarni, kateri jih kaj potrebujejo.

V Škofji loki, v uršulinskem samostanu, je 23. sept., prevedena s ss. zakramenti, umerla častita redovnica in korna sestra M. Marija Jozefa Kordula od ternjeve krone, roj. Bartolova, stara 28 lét, 4 leta po slovesni obljudi. Priporočena od samostana v molitev. Bog ji daj večni mir!

Pri zadnji poskušnji za samostalne duh. službe so bili čč. gg.: Bizjan, Barbo, Močilnikar, Perpar, Petrovčič, Veja.

Dobrotni darovi.

Za študentsko kuhinjo: Čast. g. župnik J. Karlin 5 gld. — Čast. g. Jož. Borštnar 3 gld. — Čast. g. župnik Št. Šranc 5 gld. — Preč. g. mestni župnik Jan. Rozman 4 gld.

Za sveto Detinstvo: Ana Mazlikar 2 gld. 40 kr. — Čast. g. J. Resnik 2 gld. 68 kr. — Čast. g. Bl. Petrič, župnik v Blagovici, 5 gld. — Blag. grofinja Zofija Aueršperg 2 gld.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Fr. Š—u: Naročnino oddali založništvu. — G. K—n. v Dobern.: Respondi nunc per literas, me epistolam jam accepisse. — G. P—č v Bl.: Vse se bode opravilo; za vse Bog plati! — Š. Križm. v Tin.: Zarad napisa odpravištvu naročeno. — G. J. K—k v Šm. pri Šal.: Naročnino oddali založništvu. Pozdravljeni!